

המביא פרק רביעי ביצה

לא

עין משפט נר מצוה

י א מיי פ"ב מהלכות
י"ט הלכה ט' טו"ט
א"ח פ"י מקץ סוף ג'
יח ב מיי ט"ז הלכה טו
טו"ט ט"ז סוף פ'
יט ג מיי ט"ז הלכה ט'
טו"ט ט"ז סוף ג' :

רבינו הגאון

מתני' מביאין עצים
מן השדה מן המכונס,
ומן הקרפף אפילו מן
המפורץ. אמר רב יהודה
אמר שמואל אין מביאין
עצים אלא מן המכונסין
שבקרפף. ואקשנין עליה
הוא אגן [נתן] מן הקרפף
ואפילו מן המפורצים
שבקרפף. ונפרקין מתני'
ואית לה פומתא ואלא רבי יוסי
למימר הוואיל על
העיר נמי וא"כ שמעינן מדתלי טעמא
דאינו סמוך שרי צפותא מכלל
דסמוך שרי אפילו צלל פומתא ותרמי
לקולא קאמר רבי יוסי בסמוך צלל
פומתא או צאינו סמוך צפותא או
ללמא ר' יהודה סבר כל סמוך צין
שרי דקס"ד השתא דקמס קרפיפות
ליה להו פומתא ואתא ר' יוסי למימר
דצעי פומתא אפילו צסמוך כ"ש
צרוק אצל סמוכה צלל פומתא
אינה מועלת כלום ע"כ פרש"י והקשה
השר מקולין נהי דר' יהודה תלי טעמא
צסמוכה דוקא אצל פומתא אינה
מועלת כלום מ"מ רבי יוסי אמאי
לא דייק כדפי' לעיל לישנא קמא
דמדתלי רבי יוסי טעמיה דשרי
צפותא צאינו סמוך מכלל דצסמוך
מועיל צלל פומתא דהשתא לישנא
קמא דרבי יהודה דצעי תרמי קאמר
לרבי יוסי סגי צחדא כ"ש להאי
לישנא דקאמר השתא דלרבי יהודה
סגי צחדא צסמוך צלל פומתא ומיך
דע"כ לא מלינן למימר דרבי יוסי
תרמי לקולא אית ליה צהאי לישנא
דקאמר לישנא קמא דהואיל והאי
לישנא ז"ל דרבי יהודה לא קפיד
אפומתא ולא ס"ל דקמס קרפיפות
אית להן פומתא אלא כל סמוך צין

מן הקרפף ואפילו מן המפורץ. תימה הא הוי מעמלא דהוא אצל
מלאכה ו"ל דלא שייך עמור אלא במקום שגדילים סביב
דמוכח צפרק כלל גדול (שבת דף עג.): **איבעיא** להו היכי קאמר
ב"ש שסמוך לעיר והוא דאית ליה פותחת וכו'. אצל לא גרס ר'
יוסי לקולא או לחומרלא דא"כ משמע

דמספקא ליה דרבי יוסי שמה הוא
מתמיך יותר מת"ק ומה היא דהא
צמלתיה דרבי יהודה נמי מספקא
ליה היכי אתמר אלא ה"ג היכי קאמר
וכו' והכי פי' כל סמוך לעיר וגם
אית ליה פומתא וצעי רבי יהודה
תרמי לחומרלא דלע"ג דסמוך צעי
פומתא והא דלא פי' צדכריו פומתא
משום דקסדר סתם קרפיפות יש להן
פומתא ואתא רבי יוסי למימר הוואיל
ואית להו פומתא ואלא רבי יוסי
העיר נמי וא"כ שמעינן מדתלי טעמא
דאינו סמוך שרי צפותא מכלל
דסמוך שרי אפילו צלל פומתא ותרמי
לקולא קאמר רבי יוסי בסמוך צלל
פומתא או צאינו סמוך צפותא או
ללמא ר' יהודה סבר כל סמוך צין
שרי דקס"ד השתא דקמס קרפיפות
ליה להו פומתא ואתא ר' יוסי למימר
דצעי פומתא אפילו צסמוך כ"ש
צרוק אצל סמוכה צלל פומתא
אינה מועלת כלום ע"כ פרש"י והקשה
השר מקולין נהי דר' יהודה תלי טעמא
צסמוכה דוקא אצל פומתא אינה
מועלת כלום מ"מ רבי יוסי אמאי
לא דייק כדפי' לעיל לישנא קמא
דמדתלי רבי יוסי טעמיה דשרי
צפותא צאינו סמוך מכלל דצסמוך
מועיל צלל פומתא דהשתא לישנא
קמא דרבי יהודה דצעי תרמי קאמר
לרבי יוסי סגי צחדא כ"ש להאי
לישנא דקאמר השתא דלרבי יהודה
סגי צחדא צסמוך צלל פומתא ומיך
דע"כ לא מלינן למימר דרבי יוסי
תרמי לקולא אית ליה צהאי לישנא
דקאמר לישנא קמא דהואיל והאי
לישנא ז"ל דרבי יהודה לא קפיד
אפומתא ולא ס"ל דקמס קרפיפות
אית להן פומתא אלא כל סמוך צין

אית ליה פומתא צין לית ליה פומתא
צין לית ליה פומתא א"כ אלא הכי הוה ליה למתני רבי יוסי אומר
א"כ יש לו פומתא אפילו א"כ היה צסוף התחום שרי הא א"כ
סמוך שרי צלל פומתא ומדנקט כל משמע דיש קרפיפות דלין
להן פומתא רבי יוסי ודאי תלי טעמיה צפותא דוקא צין סמוך
צין רחוק אצל לישנא קמא ניחא דמלינא לפרושי דרבי יוסי
תרמי לקולא אמר וניחא לישן כל שנכנסין דמאי אמרת הוה ליה
למתני א"כ יש לו פומתא אדרבה אי הוה קאמר דכל הנכנסין
משמע דרבי יהודה לא קמיירי צפותא וליחא דעל כרחיך רבי
יהודה צפותא איירי אצל לישנא דכל שנכנסין לו צפותא
משמע דמיירי צפותא שא"כ תמני לומר דלא מיירי רבי
יהודה צפותא א"כ כן רבי יוסי אי אמר תרמי לקולא קשיא
ליה דמאי כל דמשמע דאיירי רבי יהודה צפותא אדרבה
רבי יהודה לא מיירי צפותא אלא הוה ליה למתני א"כ יש לו
פומתא (א) והכי משמע לקמן מתוך פירוש רש"י תא שמע מדתמני
רבי יוסי וכו' דהכי משמע מדנקט רבי יוסי לישנא דכל הנכנסין
וצסיפא דמלתיה אצטריך לסיים ואפילו צמוך תחום שבת ש"מ
דרבי יוסי תרמי לקולא קאמר דאי רבי יוסי צפותא תלי טעמיה
דוקא ואפילו הוה סמוך צעי פומתא לא הוה ליה לסיימי ואפילו
צמוך תחום אלא הכי הוה ליה למימר רבי יוסי אומר כל שנכנסין
צה צפותא דמאי אמרת דאצטריך לסיימי רבי יוסי אומר (ב) צמוך
תחום שבת לטעמיה דתתיר צפותא אפילו רחוק מלישנא דכל
הנכנסין נפקא וכו' דהכי קאמר כל הנכנסין צפותא שרי
אפילו צרוק אלא אמאי מסיים צדכריו אפילו צמוך תחום שבת
אלא ש"מ דלא צעי לרחוק אלא דוקא למשרי שאינו רחוק
וה"ק

מתני' מביאין עצים. המלושים מן השדה צמתוך המכוס ציו"ט:
מן המכונס. א"כ נכסו מערב י"ט דגלי דעמיה דעלייהו סמוך ואינו
מוקף אצל המפורץ מוקףין: ומן הקרפף. שהוא משתמר ומוקף
סביב אפילו מפורץ שבו לא הקפה מדעמו: סמוך לעיר. ממש:

אפילו צמוך תחום שבת. צסופו:
גב' יחידא היא. רבי שמעון צן
אלעזר קאמר לה דלמחר צית הלל
הכי שרו ופליגי רצנן דעליה: **דמפורץ**
דמו ואפילו לא פורתא הרוח דמסתמא
לא סמכה דעמיה סבר מצדד להו
זיקא: ואי אסתא מנא עליהו.
להצדיקן שפיר דמי דסמכה דעמיה:
רבי יוסי לקולא או לחומרלא קאמר לא
גרסינן דהא מלתיה דרבי יהודה נמי
צמעינא לן היכי אתמר וה"ג אצעינא
להו היכי קאמר כל הסמוך לעיר
והוא דאית ליה פומתא ואתא ר'
יוסי למימר כיון דאית ליה פומתא
אפי' צמוך תחום שבת נמי או דלמא
ה"ק כל סמוך לעיר צין דאית ליה
פומתא צין דאית ליה פומתא ואתא
רבי יוסי למימר אפי' צמוך תחום
שבת דוקא דאית ליה פומתא אצל
דאית ליה פומתא אפילו סמוך לעיר
נמי לא הא שמע מדתמני רבי יוסי
אומר כל שנכנסין לו צפותא ואפילו
צמוך תחום שבת ש"מ רבי יוסי סרי
לקולא קאמר. והכי פי' היכי קאמר
מתני' כל סמוך לעיר והוא דאית
ליה פומתא מפתח משתמר והאי
דלא תנא ליה צבדיא משום דקא סבר
סתמין יש להן פומתא ואסתם קרפיפות
אמרה למלתיה ואתא רבי יוסי למימר
כיון דאית ליה פומתא לא צעינן סמוך
וממילא דאי לית ליה פומתא צעינן
סמוך ואסתרי צהכי מדתלל שריחא
צשלין סמוך צפותא מכלל דסמוך
צלל פומתא נמי שרי ומיקל צתרי
דרבי יהודה צעי תרמייהו ורבי יוסי
סבר צחדא סגי צאינו שמהא שם:
או דלמא. כל סמוך לעיר דקאמר
מ"ק צהכי תלל טעמיה כיון דהוי
סמוך צין דאית ליה פומתא צין דאית
ליה ואתא רבי יוסי למימר הטעם
תלוי צפותא צין סמוך צין רחוק
והכי קאמר כל שנכנסין לו צפותא
תחום שבת דלא מתלי טעמא צסמיכה כלל: סרי לקולא קאמר.
כלומר מדרבי יוסי נשמע לרבי יהודה דלא תרמייהו צעי ורבי יוסי
צתרי אקיל דמכשיר צסמוך צלל פומתא וצפותא צלל סמוך
דשמעינן לרבי יהודה דקאמר כל סמוך לעיר צין דאית ליה פומתא
צין דלית ליה פומתא ו"ל רבי יוסי כל יש לו פומתא אפי' הוה צמוך
תחום ואי סמוך לא צעי פומתא דאי רבי יוסי צפותא תלל טעמא
דאפילו הוה סמוך צעי פומתא לא הוה ליה לסיימי ואפילו צמוך
תחום שבת אלא הכי הוה ליה למימר רבי יוסי אומר כל שנכנסין לה
צפותא דכיון דהוה תני כל הוה משמע דלר"ך פומתא סמוך או
רחוק למה לי דסיים ואפילו צמוך תחום שבת אלא לאשמעינן דלא
צעי פומתא אלא למשרי שאין סמוך ורבי יהודה דלא צעי תרמי
נמי מרישא דרבי יוסי שמע מינה מדנקט כל שנכנסין לה צפותא
כיון דכולהו פומתא אית להו הכי אצעי ליה למתני רבי יוסי אומר
אפילו צמוך תחום שבת: **מתני' אין מצקעין עצים לא מן הקרדוס**
כו'. לפי סוגיא של גמרא היא מתפרשת: לא בקרדוס. קמס קרדוס
עשוי כמין כלי אומנות שעושין בו אוכפות וסרגות שקורין אישי"ש
יש שעשוי כעין כלי האומן שקורין צידגוא"ה שראשו הקצר דומה
לקרדומות שלנו וראשו השני דומה לכלי אומני אוכפות וסרגות
הקסוסים: ולא צמגריה. שגי"ה כעין סקין מלאה פגימות וממחר
לקוך בו עצים וכלי אומן הוא: מגל. דולוייר"א או שרפ"א. וכולן
כלי אומן הן ונראה כעושה בו מלאכה לפיכך אסור: אלא צקופין. קמס
קופין הוה סקין של קצבי דומה לקרדומות שלנו שאינן כלי אומן ויש
שעושין בו שני ראשין והשני דומה לקרדוס האוכפות דשמעינן
מיניה צגמרא ומינה קממיה לא למלאכת אומן הוא: גב' והאמרת

אית ליה פומתא צין לית ליה פומתא
צין לית ליה פומתא א"כ אלא הכי הוה ליה למתני רבי יוסי אומר
א"כ יש לו פומתא אפילו א"כ היה צסוף התחום שרי הא א"כ
סמוך שרי צלל פומתא ומדנקט כל משמע דיש קרפיפות דלין
להן פומתא רבי יוסי ודאי תלי טעמיה צפותא דוקא צין סמוך
צין רחוק אצל לישנא קמא ניחא דמלינא לפרושי דרבי יוסי
תרמי לקולא אמר וניחא לישן כל שנכנסין דמאי אמרת הוה ליה
למתני א"כ יש לו פומתא אדרבה אי הוה קאמר דכל הנכנסין
משמע דרבי יהודה לא קמיירי צפותא וליחא דעל כרחיך רבי
יהודה צפותא איירי אצל לישנא דכל שנכנסין לו צפותא
משמע דמיירי צפותא שא"כ תמני לומר דלא מיירי רבי
יהודה צפותא א"כ כן רבי יוסי אי אמר תרמי לקולא קשיא
ליה דמאי כל דמשמע דאיירי רבי יהודה צפותא אדרבה
רבי יהודה לא מיירי צפותא אלא הוה ליה למתני א"כ יש לו
פומתא (א) והכי משמע לקמן מתוך פירוש רש"י תא שמע מדתמני
רבי יוסי וכו' דהכי משמע מדנקט רבי יוסי לישנא דכל הנכנסין
וצסיפא דמלתיה אצטריך לסיים ואפילו צמוך תחום שבת ש"מ
דרבי יוסי תרמי לקולא קאמר דאי רבי יוסי צפותא תלי טעמיה
דוקא ואפילו הוה סמוך צעי פומתא לא הוה ליה לסיימי ואפילו
צמוך תחום אלא הכי הוה ליה למימר רבי יוסי אומר כל שנכנסין
צה צפותא דמאי אמרת דאצטריך לסיימי רבי יוסי אומר (ב) צמוך
תחום שבת לטעמיה דתתיר צפותא אפילו רחוק מלישנא דכל
הנכנסין נפקא וכו' דהכי קאמר כל הנכנסין צפותא שרי
אפילו צרוק אלא אמאי מסיים צדכריו אפילו צמוך תחום שבת
אלא ש"מ דלא צעי לרחוק אלא דוקא למשרי שאינו רחוק
וה"ק

(א) (מוספתא פ"ג, ג) לעיל
צ: שבת קמ"א, ג' רש"י
ולא משמע הכי,

הגרות הב"ח
(א) תוס' ד"ה איבעיא להו
וכו'. ר' יוסי אומר ואפילו
צמוך תחום שבת לטעמיה:

לעני רש"י
איישי"ש [איש"א].
קרדוס של עיש אוכפים.
צידגוא"ה [צידגוא"ה].
כלי של נגרים שחתך
משני צדדיו. שגי"ה
[שיר"א]. משהו.
דולוייר"א [דולוייר"א].
מצד (מפני גרון).
שרפ"א. מגל. מוקפה.

מוסף רש"י
אין מבקעין עצים.
ציו"ט, לא מן הקרדוס.
הסדומות זו על גב זו
צקרקע ועומדות לצנין
(דע"ל ב). מולל של הקרדוס
הנוקלות וסדומות לצנין
(שבת קמ"א). ולא מן
הקרדוס
שנשבעה
ציר"ט. הינה שנשבעה
היס ומהשתא להקפה
קיימא ואפילו הכי אסור
הואל וצין השמשות לא
איתן להכי (שם) ואע"פ
שעומדת מעשיו להקפה
הואל וצין השמשות לא
להכי קיימא, כיון דמתקלי
לצין השמשות מתקלי
למילי ומלא (דע"ל ב).

מוסף תוספות
א. שהוא בגדולי קרקע
ומעמר אסור ב"ט.
רש"י חדש שבת ע"ג ד"ה
אפי' ב. כדאמרין האי
מאן דכניף מלאה
ממלאהא חייב משום
מעמר. שטה. ג. או
מעיקר חתלת
לקיטתו כמקושש בשדה.
רש"י ש"ס. ד. אבל זה
שכבר היה נכנס בקרפף
ותפור אין בו משום
מעמר. ט.